

Gegevensuitwisseling Informatieknooppunt Zorgfraude | Juridische grondslag

Een effectieve aanpak van fraude binnen het zorgdomein vereist samenwerking tussen de verschillende betrokken ketenpartners. Daarbij is het van belang dat zij onderling gegevens kunnen uitwisselen. Het Informatieknooppunt Zorgfraude (IKZ) zorgt ervoor dat deze uitwisseling mogelijk is en juridisch is geborgd. Maar wat moet u als gemeente doen om hiervan gebruik te kunnen maken? En hoe werkt het dan precies?

Veel gemeenten hebben vragen rond de juridische aspecten van het IKZ. Logisch, want de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) roept veel vragen op ten aanzien van het uitwisselen van informatie. In 2019 startte een wetgevingstraject om het IKZ rechtspersoonlijkheid te geven en een eigen wettelijke grondslag om informatie over zorgfraude uit te wisselen. De nieuwe wet treedt naar verwachting in 2023 in werking. Desondanks is enige uitleg over de huidige constructie is dus gewenst.

Verwerkersovereenkomst: juridisch geborgd

Stel u heeft als gemeente signalen van mogelijke fraude binnen de Wmo 2015 of de Jeugdwet. U kunt dan altijd een melding doen bij de gemeentelijk experts die vanuit VNG Naleving zijn gedetacheerd bij het IKZ. Zij zetten uw melding dan verder uit bij de samenwerkingspartners van het IKZ. Heeft uw gemeente een verwerkersovereenkomst afgesloten met het VNG Naleving, dan wordt deze melding – waar juridisch mogelijk – verrijkt met relevante informatie van de ketenpartners. Deze verwerkersovereenkomst vormt géén zelfstandige juridische grondslag voor het verwerken van persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 6 van de AVG. Maar, met het ondertekenen van de verwerkersovereenkomst machtigt u VNG Naleving om een deel van uw taken op het gebied van de uitvoering van de Wmo 2015 en de Jeugdwet op zich te nemen. De verwerkersovereenkomst is opgesteld in samenwerking met juristen van het ministerie van VWS.

Convenant IKZ: samenwerkingsverband

Het IKZ is op dit moment een samenwerkingsverband op papier: het convenant IKZ. Het IKZ heeft nog geen rechtspersoonlijkheid. Binnen het eerdergenoemde wetgevingstraject wordt hier wel in voorzien. Tot die tijd is een verwerkersovereenkomst nodig.

Het convenant is geen wettelijke regeling en heeft op zichzelf dan ook geen wettelijke grondslag voor het uitwisselen van gegevens. Naast het convenant heeft het IKZ een informatieprotocol en bestaat er de matrix gegevensuitwisseling bij uitvoering, fraudepreventie en –bestrijding Wmo en Jeugdwet. In het informatieprotocol leest u wat de waarborgen zijn voor de wijze waarop het IKZ omgaat met gegevens die gedeeld worden. De matrix bevat een overzicht van alle (verschillende) grondslagen die er zijn om gegevens te delen met de partijen die binnen het IKZ samenwerken.

Deelnemende partijen: hele keten

Het IKZ is een samenwerkingsverband van meerdere partijen. Dit zijn de Nederlandse Zorgautoriteit (Nza), de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA), de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), de Belastingdienst, de Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst (FIOD), het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ), het Openbaar Ministerie (OM), Zorgverzekeraars Nederland (ZN) én de VNG. Alle relevante partijen in de keten zijn dus vertegenwoordigd.

De VNG heeft binnen het samenwerkingsverband min of meer een status aparte. Door het ondertekenen van (de volmacht in) de verwerkersovereenkomst, machtigt u als gemeente de VNG om op te treden als uw vertegenwoordiger binnen het samenwerkingsverband. Een voor de hand liggende keuze, omdat VNG Naleving gemeenten al jaren ondersteunt op het gebied van handhaving en naleving in het sociaal domein.

Rol VNG Naleving: verwerker

Concreet betekent deze constructie voor u als gemeente het volgende: VNG Naleving neemt u taken uit handen binnen de uitvoering van de Wmo 2015 en de Jeugdwet, waarvoor u juridisch verantwoordelijk bent. VNG Naleving ondersteunt u hierbij als verwerker. In de huidige situatie verzorgt VNG Naleving

de verrijking van een melding van uw gemeente. Dat wordt gedaan door bij het IKZ gedetacheerde medewerkers van VNG Naleving. Deze verrijking verloopt via een beveiligd portaal.

Kort samengevat bepaalt u in deze samenwerking (vraag om verrijking) doel en middelen, is VNG Naleving de verwerker en het IKZ de sub-verwerker. Het IKZ toetst de informatie zoals aangegeven in het informatieprotocol. De verrijking moet nodig en relevant zijn voor de uitvoering van uw taken. Daarnaast moet voor de gegevensdeling tussen verschillende partijen een wettelijke grondslag bestaan, zoals opgenomen in de eerdergenoemde matrix gegevensuitwisseling.

Meer informatie

Wilt u meer weten over de mogelijkheden die het IKZ kan bieden voor uw gemeente of wilt u direct een verwerkersovereenkomst afsluiten? Neem dan contact op met de [zorgadviseur van VNG Naleving in uw regio](#).

September 2022